

Motion till riksdagen 2019/20:1076

av Sten Bergheden (M)

Mer lönsamt att ha arbetat

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det i pensionssystemet måste löna sig i högre grad att ha arbetat och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten att tillsätta en extern utredning som utvärderar pensionsreformen i sin helhet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Det är en styrka att vi i Sverige i flera politiska frågor har breda överenskommelser som är hållbara över tid. Detta är särskilt viktigt i sakfrågor som påverkar många människor och näringslivet under lång tid, exempelvis utbildning, energiförsörjning och pensionssystemet. Det är dock olyckligt och farligt om sådana överenskommelser hamnar i låsta lägen, vilket kan missgynna individer såväl som genomförandet av nödvändiga reformer. Samtidigt som mindre brister måste kunna åtgärdas på ganska kort tid så måste också stora reformer utvärderas i sin helhet efter en tid.

När det gäller pensionssystemet har det från flera håll konstaterats att det svenska pensionssystemet är finansiellt tillförlitligt, och systemet har fungerat väl i det avseendet. Men den andra sidan av myntet, den sociala dimensionen av pensionssystemet, framstår enligt flera rapporter och studier i vissa delar som mindre lyckad. Med andra ord, pensionsnivåerna hamnar i många fall på för låga nivåer för att kunna ge en rimlig levnadsnivå på äldre dagar. Både Pensionsmyndigheten och Pensionsåldersutredningen har konstaterat att antalet äldre med låg ekonomisk standard kommer att öka i framtiden om inget görs.

Det är särskilt bekymmersamt att ett helt arbetsliv inte ger mycket tillskott i pension, jämfört med en person som varit arbetslös. Detta är inte rimligt. Likväl som det ska löna sig att arbeta jämfört med att inte arbeta måste det vara självklart att det i pensionskuvertet ska löna sig att ha arbetat.

Det finns en del människor som kan och vill arbeta längre, vilket kan vara ett sätt att höja sin pension, och detta bör stimuleras. Men det finns också många som av olika skäl inte kan jobba vidare. Dessutom har Sverige redan EU:s högsta sysselsättningssiffror och högst antal år i arbetslivet. En stor och växande andel svenskar i arbetsför ålder oroar sig för att pensionen inte ska räcka till i framtiden, samtidigt som dagens äldre har fått det allt tuffare ekonomiskt i det nya pensionssystemet. Detta sänker människors tillit till systemet, vilket är olyckligt när vi samtidigt vet att det fungerar väl ur finansiell synvinkel – men mindre väl när det gäller den sociala delen.

Det har gått drygt två decennier sedan det svenska pensionssystemet reformerades. Man kan nu konstatera att det för alltför många pensionärer tyvärr inte lönat sig tillräckligt mycket att ha arbetat. Förändringar behövs så att det i pensionssystemet lönar sig i högre grad att ha arbetat. Vi har också förmånen att kunna titta på hur andra länder har löst liknande problem och ta lärdom av detta. Stora reformer, som av pensions-system, bör genomgå en genomgripande utvärdering efter en tid. I detta fall bör en fullständig utvärdering göras externt av utomstående, gärna internationella, experter som kan ta in lärdomar från andra länders liknande arbete. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Sten Bergheden (M)